

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce: **S. B.**, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Praha 2, Na Poříčnickém právu 376/1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 27. 11. 2024, č. j. 20 Ad 19/2024 - 23, ve znění opravného usnesení ze dne 13. 12. 2024, č. j. 20 Ad 19/2024 - 30,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 6. 2024, č. j. MPSV-2024/125135-421/1, zamítl odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – pobočky pro hlavní město Prahu, ze dne 29. 4. 2024, č. j. ABF-2561/2024-05/05, kterým byl žalobce vyřazen z evidence uchazečů o zaměstnání ode dne 18. 3. 2024 z důvodu maření součinnosti s úřadem práce. Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou, kterou spojil se žádostí o osvobození od soudních poplatků.

[2] Městský soud v Praze usnesením ze dne 27. 11. 2024, č. j. 20 Ad 19/2024 - 23, ve znění opravného usnesení ze dne 13. 12. 2024, č. j. 20 Ad 19/2024 - 30 (kterým došlo k opravě označení věci uvedené v záhlaví napadeného usnesení z „o návrhu žalobce na ustanovení zástupce“ na „o návrhu žalobce o osvobození od soudních poplatků“), žádost

žalobce o osvobození od soudních poplatků zamítl. V odůvodnění zhodnotil informace tvrzené žalobcem na základě opakovaných výzev soudu k doložení jeho příjmových a majetkových poměrů, načež dospěl k závěru, že žalobce i přes snahy soudu o objasnění těchto skutečností nepředložil dostatečné a věrohodné relevantní údaje pro posouzení existence předpokladů pro osvobození od soudních poplatků. Některá jeho tvrzení nadto svědčila o tom, že v době, za kterou soud žádal výpisy z jeho bankovních účtů, žalobce disponoval částkami v souhrnu nejméně 20 000 Kč až 200 000 Kč, což vede k závěru, že by úhrada soudního poplatku ve výši 3000 Kč mohla být v silách žalobce. Tomu nasvědčují i tvrzené členství žalobce v posilovně spojené s měsíčními platbami a jeho výdaje na léčbu psa.

[3] Proti tomuto usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřadil pod § 103 odst. 1 písm. a) a d) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Stěžovatel namítl, že městský soud zaměnil otázku schopnosti zaplatit soudní poplatek s otázkou, zda by zaplacení poplatku způsobilo stěžovateli nepřiměřené obtíže. Stěžovatel by mohl poplatek zaplatit například pomocí úvěru, podstatné ovšem je, zda by to nevedlo právě k jeho nepřiměřenému zatížení. Soud dále pochybil tím, že nerespektoval čestná prohlášení stěžovatele, jež by měla být považována za *důkaz s velkou vahou*. Požadavek soudu, aby stěžovatel identifikoval své věřitele a uvedl podrobné informace o svých úvěrech a půjčkách, je v rozporu s právem na ochranu osobních údajů třetích stran „podle GDPR“ a postrádá právní oporu. Závěr soudu, že schopnost zaplatit výdaje na zdravotní péči o psa naznačuje finanční způsobilost k zaplacení poplatku, je nesprávný a svědčí o nepochopení toho, že tyto výdaje souvisejí s osobními a citovými prioritami, nikoli s dostupností financí. Dále stěžovatel uvedl, že napadené usnesení je v rozporu s povinností objektivního rozhodování; pokud by jiný soud za stejných skutkových okolností mohl dojít k jinému závěru, jednalo by se o důvod ke zrušení rozhodnutí dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Konečně zdůraznil, že požádal pouze o osvobození od soudních poplatků; skutečnost, že městský soud neoprávněně rozhodoval rovněž o ustanovení advokáta, svědčí o nedbalém přístupu soudu k žádosti stěžovatele a o nepochopení věci.

[5] V doplnění kasační stížnosti ze dne 25. 12. 2024 stěžovatel uvedl, že opravné usnesení městského soudu ze dne 13. 12. 2024, č. j. 20 Ad 19/2024 - 30, sice potvrzuje, že soud rozhodoval pouze o žádosti o osvobození od soudních poplatků, nijak však neřeší další namítaná pochybení. Soud nevěnoval náležitou pozornost obsahu čestných prohlášení a přiloženým důkazům, a ignoroval pravděpodobné obtíže, které by pro stěžovatele úhrada poplatku znamenala. Pokud by se otázkou osvobození opravdu zabýval, musel by zvážit i možnost snížení výše poplatku. Namísto toho však vyvinul úsilí směrem k otázce ustanovení zástupce, což nebylo předmětem řízení. Stěžovatel konečně uvedl, že soud nesprávně aplikoval § 54 odst. 4 s. ř. s., neboť prostřednictvím opravného usnesení nelze napravit fundamentální nedostatky soudních rozhodnutí.

[6] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení městského soudu v rozsahu podané kasační stížnosti (§ 109 odst. 3 věta před středníkem s. ř. s.) a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4 věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 věty první s. ř. s.

pokračování

[7] Kasační stížnost není důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud ze spisu městského soudu zjistil, že stěžovatel v žádosti o osvobození od soudních poplatků a fakticky totožně ve formuláři zaslaném k výzvě soudu uvedl, že je od listopadu 2022 nezaměstnaný, od dubna 2023 do března 2024 pobíral podporu v nezaměstnanosti v měsíční výši 10 640 Kč, a dále pobírá příspěvek na bydlení v měsíční výši 4 434 Kč. Jeho pravidelné měsíční výdaje činí pojistné na zdravotní pojištění 2 552 Kč, nájemné 6 790 Kč, energie 2 000 Kč a členský poplatek do posilovny, kterou musí navštěvovat na lékařské doporučení, ve výši 1 119 Kč. Hledání práce mu ztěžuje klinická deprese a bipolární porucha, se kterými se léčí. Kvůli duševním poruchám se dostal do dluhů; mezi své závazky zařadil dluh u Raiffeisenbank ve výši 500 Kč, u Fio banky ve výši 1 000 Kč, a dluh vůči „finančním institucím po celém světě“ ve výši 300 000 Kč. Nevlastní žádný nemovitý majetek, jeho pes potřebuje operaci v ceně cca 7 000 Kč, přičemž již 2 500 Kč zaplatil za předoperační vyšetření. K žádosti ani k formuláři nepřipojil žádné listiny. Městský soud stěžovatele následně přípisem ze dne 1. 8. 2024, č. j. 20 Ad 19/2024-14, vyzval ke sdělení, z jakých prostředků hradí rozdíl mezi uvedenými měsíčními příjmy a výdaji, a jak zajišťuje své další základní životní potřeby. Rovněž jej vyzval k doložení výpisů z bankovních účtů za posledních šest měsíců. Stěžovatel v reakci uvedl, že od roku 2020 nemá žádné úspory, a že bankovní výpisy není schopen předložit. Výdaje hradí pomocí půjček a úvěrů. Na to městský soud stěžovatele přípisem ze dne 14. 8. 2024, č. j. 20 Ad 19/2024-18, opět vyzval k označení svých věřitelů a doložení tvrzených závazků. Znovu požadoval výpisy z účtů či vysvětlení, proč je není možné předložit. Stěžovatel v reakci uvedl, že nemá smysl dokládat výpisy z jeho účtů, neboť jsou neprůkazné; jsou v nich zachyceny pouze tisíce debetních transakcí v hodnotách 20 až 200 Kč. Jména nebankovních věřitelů odmítl sdělit, a to především „z důvodu GDPR“. Městský soud následně stěžovatele přípisem ze dne 20. 8. 2024, č. j. 20 Ad 19/2024 - 22, opět vyzval k označení věřitelů a k doložení výpisů z bankovních účtů, načež po marném uplynutí lhůty rozhodl usnesením napadeným nyní kasační stížností.

[9] Nejvyšší správní soud ke stěžovatelem zcela obecně namítané nepřezkoumatelnosti napadeného usnesení odkazuje na své rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005 - 44, č. 689/2005 Sb. NSS, nebo ze dne 16. 12. 2008, č. j. 1 Ao 3/2008 - 136, č. 1795/2009 Sb. NSS, kde je podrobně vyloženo, jaké vady tento kasační důvod naplňují. Nyní napadené usnesení požadavky této judikatury na přezkoumatelnost rozhodnutí bezpochyby splňuje. Z výrokové části i z odůvodnění napadeného usnesení je zcela zřejmé, že se městský soud zabýval výlučně žádostí o osvobození od soudních poplatků, přičemž náležitě zvážil všechna relevantní tvrzení uvedená žalobcem a srozumitelně je vyhodnotil. Vadné označení věci v záhlaví napadeného usnesení („o návrhu žalobce na ustanovení zástupce“), bylo jako zjevná nesprávnost opraveno postupem podle § 54 odst. 4 s. ř. s.; není tedy pochyb o tom, že městský soud vskutku rozhodoval nikoli o žádosti o ustanovení zástupce, ale o žádosti o osvobození od soudních poplatků. Lze konečně dodat, že pouhý nesouhlas stěžovatele s odůvodněním a závěry napadeného rozhodnutí nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost (viz rozsudek tohoto soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013 - 30).

[10] Kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., tedy není dán.

[11] Podle § 36 odst. 3 věty první a druhé s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.* Osvobození od soudních poplatků je tedy institutem výjimečným, jehož účelem je ochrana účastníka řízení nacházejícího se v tíživé finanční situaci před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 6. 2012, č. j. 2 Ans 6/2012 - 12).

[12] Břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně skutečností, které odůvodňují osvobození účastníka řízení od soudních poplatků, tíží účastníka řízení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2005, č. j. 7 Azs 343/2004-50, č. 537/2005 Sb. NSS). Je tedy na něm, aby rozhodné skutečnosti nejen tvrdil, ale i doložil. Městský soud v této věci dospěl k závěru, že se tvrzení stěžovatele jeví jako nedostatečná a nevěrohodná, a nelze z nich tedy získat dostatečný obraz o jeho o jeho příjmech, výdajích a majetkových poměrech. S těmito závěry se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje.

[13] Stěžovatel ke svým poměrům i přes četné výzvy a poučení od městského soudu uvedl pouze to, že nemá žádné úspory, od listopadu 2022 nepracuje, jeho měsíční výdaje činí alespoň 12 461 Kč (bez nákladů na jídlo, ošacení, léky, výživu psa apod.), přičemž jako jediné příjmy od dubna 2024 uvedl příspěvek na bydlení ve výši 4 434 Kč a blíže neupřesněné příjmy z úvěrů a půjček, které však odmítl jakkoli doložit (ostatně nijak nedoložil žádné své tvrzení). Odmítl též předložit výpisy ze svých bankovních účtů za posledních šest měsíců před podáním žádosti s tím, že jsou v nich zachyceny „tisíce debetních transakcí v hodnotách 20 až 200 Kč“.

[14] Je tedy zřejmé, že stěžovatel jednak nijak nedoložil žádné ze svých (značně kusých) tvrzení, a jednak zcela odmítl konkrétně tvrdit či doložit výši svých měsíčních příjmů, respektive způsob hrazení vlastních životních nákladů. Neposkytl tak městskému soudu dostatečné podklady k tomu, aby si mohl učinit přesvědčivý obraz o majetkových, příjmových a výdajových poměrech stěžovatele. Fakt, že stěžovatel opakovaně odmítl předložit výpisy ze svých bankovních účtů či uvést jména svých tvrzených věřitelů, činí nadto stěžovatelem uvedená tvrzení nevěrohodnými, což je samo o sobě skutečností, bránící vyhovění žádosti o osvobození od soudních poplatků (viz rozsudek tohoto soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88, č. 1962/2010 Sb. NSS). Lze tedy uzavřít, že stěžovatel městskému soudu neumožnil řádně posoudit svoji majetkovou situaci; městský soud se proto logicky nemohl zabývat ani tím, zda by pro stěžovatele znamenalo zaplacení poplatku nepřiměřené potíže, či zda je na místě alespoň osvobození částečné. Dílčí závěr městského soudu, že některá tvrzení stěžovatele nasvědčují jeho schopnosti uhradit soudní poplatek, byl zjevně vyřčen toliko nad rámec podstaty věci; na kasačním soudem aprobevovaných nosných důvodech napadeného usnesení, pro které nebylo žádosti stěžovatele zcela správně vyhověno, nemůže tento dovětek ničeho změnit.

[15] Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že mu nejsou známy žádné důvody, pro které by nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2016/679 ze dne 27. 4. 2016,

pokračování

o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů (známe též pod zkratkou „*GDPR*“), mělo stěžovateli znemožňovat sdělit soudu informace o svých věřitelích, respektive o svých úvěrech a půjčkách.

[16] Lze tak uzavřít, že napadené usnesení městského soudu z hlediska zákona ob stojí; Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1, *in fine*, s. ř. s.).

[17] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatel nemá ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Pokud jde o žalovaného, tomu v daném řízení žádné náklady nemohly vzniknout, neboť řízení o kasační stížnosti se týkalo výlučně procesních práv stěžovatele. Nejvyšší správní soud proto o jeho nákladech řízení nerozhodoval.

Poučení : Proti tomuto rozsudku **nej sou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 30. ledna 2025

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu